

FORMANDENS KOMMENTARER TIL DEN FOLKEKIRKELIGE SITUATION 2019

Landsforeningens årsmøde falder usædvanligt tidligt i år. Det skyldes hensynet til folkekirkemødet 31. maj i forbindelse med Himmelske Dage på Heden. Vi havde på et tidspunkt overvejelser om at lægge delegeretmødet 1. juni i Herning, så årsmøde, folkekirkemøde og kirkedage kunne blive en samlet pakke med en mangfoldighed af tilbud til menighedsrådsmedlemmer og delegerede. Men traditionen er en streng herre. Og en beskyttelse mod at fare vild i ideer, der ikke har opbakning og tilslutning.

Vi har i stedet, som I allerede kunne opleve i går, arbejdet med at bringe fornyelse ind i de traditionelle rammer for årsmødet her på Nyborg Strand. Selve delegeretmødet er også blevet strammet op, så det nu afvikles over en enkelt dag.

Denne varsomme fornyelse med respekt for traditionen har vi også tænkt os at fortsætte frem mod næste årsmøde i 2020, hvor Landsforeningen kan markere sit 100-års jubilæum.

Det fremrykkede tidspunkt har også medført, at vi afholder det midt i en dobbelt valgkamp til Folketinget og Europa-Parlamentet. Traditionen foreskriver, at kirkeministeren holder tale til årsmødet, og at kirkeministeren ikke deltager i officielle arrangementer, når der er udskrevet folketingsvalg. Vi har derfor været udfordret til at holde flere muligheder åbne, og fornyelsen bliver her, at vi har inviteret en række fremtrædende politikere med kendskab til folkekirken til at give deres bud på, hvad folketingsvalget kan komme til at betyde for folkekirken.

Bestyrelsen har i tide søgt at forberede sig på, at der efter dette valg kan komme til at blæse nye vinde over folkekirken. Det drejer sig primært om folkekirkens styrelse og folkekirkens økonomi. Vi ønsker at opretholde balancen mellem tradition og fornyelse gennem den lille gradvise demokratisering, ikke ved at tage skridtet mod den store kirkeforfatning, der fjerner folkekirken fra Folketingets lovgivningsmagt.

Her er bestyrelsen forsigtig, men også i god overensstemmelse med en folkekirkelig tradition for ikke at lave store, radikale reformer. En tradition, som fastholder, at Grundlovens løfteparagraf fra 1849

om at folkekirkens forfatning ordnes ved lov, ikke er en forpligtelse, måske ikke engang et mål, men snarere et pejlemærke, som vi langsomt og forsigtigt bevæger os henimod.

Når vi ser på de evangelisk-lutherske kirker i vores nabolande, kan vi konstatere, at den danske folkekirke efterhånden står ganske alene med sin særlige kirkeordning, der vel nærmest kan betegnes som en demokratisk videreførelse af reformationstidens fyrstekirke, hvor kirkeministeren på visse områder viderefører traditionen fra den oplyste enevælde.

Erfaringerne fra Sverige og Norge viser paradoksalt nok, at indførelsen af kirkeforfatninger ikke har slækket båndene mellem kirke og stat, men faktisk på nogle områder har ført til større statslig regulering af kirkernes interne forhold.

Skulle der derfor efter folketingsvalget komme en diskussion om en egentlig kirkeforfatning, parallelt til lovgivningen om de fra folkekirken afvigende trossamfund, så tror jeg personligt ikke, at vi skal frygte udviklingen, men gå konstruktivt ind i arbejdet og medbringe de positive og negative erfaringer fra vores nordiske nabokirker og fra kirkerne i Tyskland.

Vil man derimod tage små skridt i retning af yderligere demokratisering, så peger vi særligt på, at der er behov for et organ med demokratisk beslutende kompetence over fællesfondens økonomi og visse fælles folkekirkelige anliggender. I dag besluttes budgettet for vores fælles økonomi, som langt overvejende finansieres af folkekirkemedlemmernes landskirkeskat, af kirkeministeren efter indstilling fra budgetfølgegruppen. Her sidder der kun en enkelt valgt repræsentant for menighedsrådene. Budgetfølgegruppen hører budgetsamrådet, hvor de læge folkevalgte medlemmer fra stiftsrådene er i overtal. Budgetsamrådet bliver dog i praksis kun hørt om under 1 pct. af budgettet, nemlig den del der ligger i den årlige omprioriteringspulje. Her er der en demokratisk ubalance, som vi heldigvis ikke kender fra menighedsrådenes og provstiudvalgenes beslutninger om folkekirkens lokale økonomi.

Det andet store emne, som vi kan blive nødt til at forholde os til efter folketingsvalget, er spørgsmålet om statens tilskud til folkekirken. Skal det fortsat ydes til delvis dækning af præstelønninger, eller skal det omlægges til et bloktilskud? Bestyrelsen går ikke ind for en bloktilskudsmodel, men vil gerne overveje alternative modeller, som fastholder størrelsen af den økonomiske støtte fra staten.

Finanslovstilskuddet er med til at bevare båndet mellem folkekirken og staten. I det samlede økonomiske regnskab bidrager folkekirkemedlemmerne mere til offentlige opgaver som bevarelse af bygningskulturarven, begravelsesvæsen og civilregistrering, end folkekirken får i tilskud til præstelønningerne. Hvis man overvejer at omlægge statens tilskud til folkekirken, er det vigtigt for os, at alle elementer indgår i regnskabet, og at vi ikke bliver efterladt med en ufinansieret forpligtelse til at betale tjenestemandspensioner til præsterne.

Det vigtigste bidrag til folkekirkens økonomi er dog nok i virkeligheden retten til at opkræve kirkeskat. Det er i det mindste erfaringen fra kirkernes økonomiske situation i lande, vi normalt sammenligner os med.

Vi oplevede i år, at der for første gang i en årrække blev ændret på balancen mellem folkekirkens lokale økonomi og den fælles økonomi. Over årene har den lokale økonomi haft plads til at udvikle sig hurtigere end den fælles økonomi i fællesfonden. Men med udsigten til, at vi over de kommende mange år skal betale 6,1 mia. kr. i pensioner til især menighedsrådenes nuværende og tidligere tjenestemandsansatte medarbejdere, var det nødvendigt at finde en solidarisk løsning. Det ville ramme skævt og tilfældigt, hvis udgiften skulle afholdes alene af de menighedsråd, der aktuelt har tjenestemænd ansat.

Problemet skyldes primært, at folk lever længere, og at renten i samfundet er lav. Det har store konsekvenser, når vi inden for tjenestemandssystemet er forpligtet på at udbetale livsvarige pensioner, der reguleres med pris- og lønudviklingen i øvrigt. Vi har heldigvis fået standset for nyansættelse af langt de

fleste kategorier af tjenestemænd, og vi fortsætter, som vi har gjort i en årrække, med at presse på for ophør af tjenestemandsansættelser. Vi kommer dog til at skulle leve med konsekvenserne i en lang årrække fremover.

Landskirkeskatten bliver sat op fra 2021, og der opfordres til, at man ikke sætter den samlede kirkeskat op. Der er derfor et par år til at tilpasse sig til et lidt lavere niveau. Det er også nødvendigt, når vi ser på de øvrige økonomiske udfordringer, som menighedsråd og provstier kan stå over for i 2020: Konsekvenserne af den nye ferielov, forsikringspræmier, menighedsrådsvalg, brugeravgifter for IT. Der er brug for omtanke, så vi sammen kan lave gode, langtidsholdbare løsninger. Og der vil også blive brug for solidaritet lokalt, så ingen sogne efterlades uden midler til at varetage opgaverne.

Bestyrelsen har siden sidste årsmøde arbejdet videre med forslag til demokratisering af den lokale økonomi. Vi har nu en grydeklar pakke af forslag, som vi vil drøfte med kirkeminister og ordførere efter folketingsvalget.

Det er forslag, som vil understrege menighedsrådets ansvar både for sognets og for provstiets økonomi, og som vil styrke menighedsrådenes indflydelse på og ejerskab til provstiets samlede økonomi. Det er med andre ord forslag, som der kunne have været god brug for allerede i år med den proces, som de økonomiske udfordringer i de kommende år stiller menighedsråd og provstiudvalg over for.

De seneste dage har man kunnet følge en til tider skarp debat om stiftsadministrationernes opgaver og finansiering. Jeg vil gerne understrege, at Landsforeningens bestyrelse støtter, at stifterne skal have tilstrækkeligt med midler til at løse relevante opgaver, og at der skal være plads til, at de biskopper, som menighedsrådsmedlemmerne har valgt, kan styrke det kirkelige liv i stiftet i respekt for, at vilkår, udfordringer og muligheder er forskellige fra stift til stift.

Vi er derimod optaget af at sikre demokratisk kontrol med stiftsadministrationernes prioritering af opgaverne. Derfor ønsker vi, som en del af pakken med forslag til den lokale økonomi, en fortsat udvikling af stiftsrådene som stiftets demokratiske forankring.

I Landsforeningen er vi optaget af, at de administrative opgaver tilrettelægges effektivt; vi er optaget af, at der er høj kvalitet i rådgivning og vejledning af menighedsrådene. Og endelig skal der være klarhed over, hvor menighedsrådene skal søge rådgivning og vejledning, og der skal være enkel og ubureaukratisk adgang til rådgivning og vejledning, når vores medlemmer har behov for det.

Det er efter min opfattelse væsentlige principper, som godt kan tåle en bredere drøftelse mellem alle involverede aktører i folkekirken, ikke mindst med dem, som stifterne er i kontakt med.

Oplægget og den efterfølgende debat viser også, at der selvfølgelig til dels er modstridende interesser på spil: Kirkeministeriets som en del af et statsligt apparat; stifternes hvor det også handler om medarbejdere; Landsforeningens som interesseorganisation og arbejdsgiverorganisation for menighedsrådene. Interessekonflikter af denne karakter har desværre en iboende risiko for at overskygge, hvad der gavner folkekirken og menighedsrådene. Derfor har vi en fælles opgave med at genoprette en tillidsfuld samtale og finde løsninger, der er til gavn for hele folkekirken.

Vi har måske også fået demonstreret, at vi til dels ser forskelligt på vores nuværende kirkeordning. Vi vil gerne sikre, at menighedsrådene også reelt forbliver det centrale omdrejningspunkt for folkekirkens liv og vækst. Skulle der efter folketingsvalget komme en diskussion om folkekirkens styre, bør dette efter min opfattelse være afsættet for drøftelserne.

Biskopperne har igennem længere tid arbejdet med overvejelser og forslag til ændring af gudstjenestens liturgier og ritualerne for dåb og nadver, i spændet mellem frihed og autorisation, mellem tradition og fornyelse. Ved årsmødegudstjenesten i morgen vil

der blive lejlighed til at opleve et helt konkret bud på fornyelse af gudstjenesten. Fra Landsforeningens side ser vi frem til offentliggørelsen af de afsluttende rapporter fra dette arbejde i forbindelse med folkekirkemødet. Og vi er klar til at sørge for, at der bliver en bred debat om disse centrale spørgsmål i hele landet.

Undervejs er der blevet rettet kritik mod, at arbejdet ikke har inddraget lægfolk. Det er en berettiget kritik, og derfor er det så vigtigt, at så mange som muligt tager del i den kommende debat. Hvis der efter folketingsvalget kommer en debat om folkekirkens styrelse, så mener bestyrelsen, at til at forberede og indstille fremtidige ændringer vedr. indre anliggender, altså liturgi, salmebøger og bibeloversættelse, bør der nedsættes et udvalg bestående af både biskopperne og et antal lægfolk. Dette udvalg skal som minimum være rådgivende, men også gerne initiativtagende.

Internt i Landsforeningen arbejder vi med fornyelse særligt på to områder, som der bliver lejlighed til at drøfte mere detaljeret i dagens debat. Det drejer sig for det første om, at vi forbereder organisationen på som arbejdsgiverorganisation at kunne overtage forhandlingsretten. Landsforeningen er allerede arbejdsgiverorganisation på alle områder på nær forhandlingsretten. Menighedsrådene er arbejdsgivere for folkekirkens kirke- og kirkegårdsfunktionærer, og Landsforeningen varetager menighedsrådenes interesser som arbejdsgivere.

Under overskriften Folkekirkens Arbejdsgiverorganisation ønsker vi at drøfte, hvordan vi indretter de økonomiske rammer, hvordan vi tilrettelægger medlemsdemokratiet i arbejdsgiverorganisationen, og hvilke værdier der skal kendetegne arbejdsgiverorganisationen. Bestyrelsen er godt klar over, at dette er en proces, der har taget lang tid, og som heller ikke vil blive afsluttet med det første. Det er derfor afgørende, at der fortsat er opbakning til målet blandt medlemmerne, så vi efter folketingsvalget kan forsøge at skabe ny fremdrift i sagen.

Og for det andet, arbejdet med en medlemsstrategi. For Landsforeningen som medlemsorganisation er det afgørende, at vores medlemmer bakker op om arbejdet. Landsforeningen kan kun være effektiv og troværdig som menighedsrådenes politiske interesseorganisation, hvis menighedsrådenes interesser og behov bliver formidlet til bestyrelsens og sekretariatets arbejde. Dette sker primært gennem distriktsforeningerne, som dermed har en vigtig opgave som bindeled mellem de lokale menighedsråd og Landsforeningen. Det er lige så vigtigt, at Landsforeningen formår at tilbyde de rette ydelser i form af kurser, vejledning og rådgivning, så menighedsrådene er rustet til opgaverne.

Bestyrelsen ønsker at fastholde medlemmerne, pleje medlemsrelationerne og øge inddragelsen af medlemmerne i foreningens arbejde. Det er vigtigt, at medlemmerne fortsat oplever Landsforeningen og distriktsforeningerne som relevante for deres arbejde med myndighedsopgaver og administration og med at skabe liv og vækst lokalt. Det skal have værdi for menighedsrådene at være medlemmer af foreningen.

Hvordan lyder fortællingen om folkekirkens tilstand i 2019? For ret beset er det jo ikke struktur, økonomi, rollefordeling eller Landsforeningens interne spørgsmål, der er afgørende.

Den ene fortælling er den, vi ofte møder i medierne. Den handler om det svindende medlemstal, den faldende dåbsandel, om folkekirkens medlemmer, der bliver stadigt ældre i takt med at de gamle medlemmer dør, og at der er for få børn, der bliver medlemmer gennem dåben. Vi ser områder af landet, hvor folkekirken ikke længere er flertallets kirke. Og vi kan fortsætte denne fortælling med påstanden om den manglende interesse for at stille op til menighedsrådsvalg og bekymringen over, om de fleste medlemmer nu også er rigtige kristne, hvis de betegner sig som kulturkristne, der primært kommer i kirken til dåb og begravelse og juleaften og i øvrigt har svært ved at synge med på salmerne.

Og det er jo alt sammen sandt og rigtigt, men dog ikke hele historien.

Jeg vælger at tro på den anden fortælling, den som giver håb og inspirerer os.

Den handler om alle de mange initiativer, der bliver taget af menighedsråd, præster og ansatte overalt i landet for at udvikle folkekirken. Det kan være udviklingsinitiativer, der får stor medieopmærksomhed og støtte fra fællesfonden; men det kan også være alt det andet gode, der udvikles helt lokalt i sogne og provstier uden den store nationale opmærksomhed. Det kan være vanskeligt at påvise, at alle disse initiativer lokalt og nationalt ændrer udviklingstendenserne eller påvirker danskernes tro og religiøse praksis.

Det er svært helt at undgå en fornemmelse af, at der er muligheder, som vi kan blive endnu bedre til at udnytte. Er vi helt opmærksomme på, at vi i dag står i en situation, hvor der viser sig tegn på nye veje fremad? Der er en lydhørhed over for eksistentielle og tros-mæssige spørgsmål, som vi skal tage alvorligt. Der er en længsel efter fællesskab, som folkekirken helt naturligt bør imødekomme. Og der er en anerkendelse af folkekirkens rolle som en vigtig aktør i samfundet fra kommuners, institutioners og foreningers side.

Som menighedsrådsmedlemmer er vi blevet betroet et særligt hverv, der forpligter os på at arbejde for den kristne menigheds liv og vækst. Vi skal udvise rettidig omhu ved at handle, mens vi stadig har et handlingsrum. Vi skal ikke vente på, at nøden tvinger os, og vi ikke længere har midlerne.

Vi skal finde vejen mellem tradition og fornyelse i vores lokale kirker og dele erfaringerne med hinanden, så det kan tjene til inspiration for andre. Vi skal ikke nødvendigvis bare fortsætte med mere af det samme for at bevare det, vi kender. Traditionen, de trygge rammer og den stærke forbindelse til det danske folk er styrker, som vi skal vide at udnytte.

Hvis vi for alvor skal gøre denne fortælling til virkelighed, kræver det mod til fornyelse, til at gå nye veje. Vi har, selv med de aktuelle økonomiske udfordringer, et stærkt økonomisk grundlag, der giver os mulighed for

at opfylde visionen om, hvilken kirke der er relevant nu og her, i denne tid og på det sted, hvor vi hver især er betroet ansvaret.

Jeg vil gerne give nogle bud på, hvad der kan være vejen fremad, for at folkekirken fortsat kan møde mennesker i dag med evangeliet. Som folkekirke skal vi være kirke for alle. Folkekirken er geografisk til stede alle steder i landet, også der hvor medlemmerne ikke er i flertal, eller hvor befolkningstallet falder. Men hvis folkekirken skal være kirke for alle, må vi også finde veje til at være kirke for dem, der føler sig fremmede for kirkens fremtrædelsesformer, eller som er kommet hertil med andre kulturelle traditioner.

Vi skal turde fokusere mere på kirkens kerneopgaver, gudstjeneste og forkyndelse, undervisning, mission og diakoni, og vi skal gentænke disse opgaver og formulere dem på måder, der også er relevante i vores tid.

Folkekirken skal være stedet, hvor mennesker mødes med evangeliet. Det kræver, at vi forstår det sted, hvor vi er sat til at være kirke. Og nogle gange kan det kræve, at stedets kirke skal finde nye veje til kirkens sted i lokalsamfundet. Det kræver en mangfoldig folkekirke, som tilpasser sig og arbejder bevidst med de lokale vilkår, udfordringer og muligheder. Derfor skal vi heller ikke vige tilbage fra at tage ansvar for at medvirke til at skabe lokalsamfund, hvad enten det er på landet eller i byen.

Samtidig er vi alle del af den samme folkekirke, og vi skal samarbejde, hvor det giver mening. Ikke kun om administrative forhold, men langt vigtigere om det kirkelige arbejde, så vi sammen sikrer, at det folkekirkelige tilbud opleves som relevant af så mange som muligt.

Vi er forankret i en solid tradition, og det giver os muligheden for at finde veje til fornyelse af folkekirken i en tid, der fortsat forventer, at vi er i stand til at give relevante svar på menneskers søgen efter mening og længsel efter sammenhæng.

Hvis vi vender blikket frem mod det kommende år, så vil vi Grundlovsdag næste år kunne markere 100 år med Landsforeningen af Menighedsråd efterfulgt af et menighedsrådsvalg, der gennemføres efter de nye regler om valgforsamlinger.

Med de store politiske temaer, der kan komme til at fylde efter folketingsvalget, og med de udfordringer og muligheder, som folkekirken står over for, er der al mulig grund til lade nogle bestemte temaer fylde det kommende år, i Landsforeningens og distriktsforeningernes arbejde og i den offentlige debat om folkekirken.

Det første tema er demokratiet i folkekirken. Folketinget har hidtil været garanten for, at vores demokratiske styreform har været afspejlet i folkekirkens indretning. Det er en demokratisk lovgivning og kontrol, som traditionelt er blevet udøvet med skønsomhed og respekt for, hvad folkekirkens aktører i fællesskab er blevet enige om. Det har også været lovgivningsmagten, der til tider har ført folkekirken i retninger, som man endnu ikke selv var klar til at gå. Folketinget har derfor sædvanen for at interessere sig mindre indgående for folkekirkens forhold end for så mange andre af samfundets områder. Det er som nævnt også en tradition, der overlader stor indflydelse over folkekirkens forhold til den til enhver tid siddende kirkeminister og til embedsmændene i Kirkeministeriet.

Det medlemsbaserede demokrati i folkekirken er kommet til gradvist gennem en langsom og forsigtig udvikling, der startede med etableringen af menighedsråd i 1903, og siden med provstiudvalg og stiftsråd og en forsigtig og begrænset inddragelse af valgte repræsentanter i beslutninger om anvendelsen af folkekirkens fælles midler.

Balancen mellem Folketingets demokratiske ansvar og medlemsdemokratiet i folkekirken ændrer sig i takt med, at antallet af folketingsmedlemmer, der har et personligt kendskab til og aktivt engagement i folkekirken, bliver mindre. Som medlemmer af folkekirken bliver vi nødt til at påtage os et større ansvar for folkekirkens udvikling. Det gælder ikke mindst

os, der er medlemmernes valgte repræsentanter i menighedsråd, provstiudvalg og stiftsråd.

Det vil være interessant at følge, om Grundlovens løfteparagraf om, at folkekirkens forfatning ordnes ved lov, er på vej til at få et reelt indhold, når vi mødes til årsmøde Grundlovsdag næste år. Fra Landsforeningens side skal vi naturligvis være klar til at bidrage til, at folkekirkens særstatus opretholdes, samtidig med at vi skal være forberedt på i stigende grad at blive behandlet som et trossamfund blandt andre.

Det andet store tema i det kommende år er at få sat fokus på lægfolkets rolle. Det er en relevant udfordring, ikke mindst for en evangelisk-luthersk folkekirke som vores. Vi er langt fra den eneste kirke, hvor der kan være en tendens til, at kirkelivet bæres af præsterne. Derfor tales der også i vores nabokirker og i lutherske kirker generelt om bekymringen for klerikalisering, altså at kirken bliver en præstekirke eller en bispekirke.

Vi har måske behov for at minde hinanden om, at vi alle sammen er lægfolk, indgår i kirkefolket, forud for at nogle bliver kaldet af menigheden til at varetage et særligt embede som præst eller bliver valgt til at føre tilsyn som biskop.

Derfor er folkekirkens udfordringer og muligheder i tiden heller ikke noget, der kan håndteres eller udfoldes alene af dem, der har en særlig, akademisk teologisk uddannelse, der giver adgang til tjenestemandssættelse med tilhørende tjenestebolig.

Det er en opgave, der dybest set påhviler alle døbtne medlemmer af folkekirken, og som vi udlever i kald og stand, i dagliglivet i familie og samfund, og i et kristenliv i Kristi efterfølgelse, så langt vor syndighed og Guds nåde giver os mulighed for det.

Som menighedsrådsmedlemmer påhviler der os en særlig forpligtelse til at være repræsentanter for et myndigt lægfolk. Vi bringer det almindelige liv ind i

drøftelserne om kirkens liv og vækst, der hvor vi har ansvaret for at være kirke. Og vi bærer et kirkeligt perspektiv ud i samfundslivet.

Samtidig repræsenterer vi med knap 13.000 valgte menighedsrådsmedlemmer det stærkeste lokaldemokratiske engagement i dagens danske samfund. Opgaverne er store, og det er ansvaret også. Udfordringerne kan forekomme uoverstigelige, men mulighederne er til stede, hvis vi formår at se dem.

Derfor skal det tredje store tema i det kommende år være stoltheden over at være menighedsrådsmedlem. Stoltheden over, at vi med vores frivillige indsats bærer folkekirken og giver et uvurderligt bidrag til vores lokalsamfund. Den stolthed vil vi gerne sætte mange flere ord på ved næste års jubilæumsårsmøde.

Det er også den stolthed, der skal bære indsatsen frem mod næste års menighedsrådsvalg. Vi skal frimodigt kunne tale om betydningen af den indsats, vi hver især yder. Vi ved fra undersøgelser, at der er stort potentiale for at skaffe kandidater til menighedsrådet. Men det kræver, at vi kommer i gang i tide. Og at vi tager udgangspunkt i vores egen personlige fortælling om, hvorfor menighedsrådsarbejdet giver mening, hvis vi skal lykkes med at overbevise andre om betydningen.

Tradition og fornyelse, fremtidens muligheder og udfordringer overfor Landsforeningens snart 100-årige historie. Det har været de gennemgående temaer i mine kommentarer til den folkekirkelige situation. Det jubilæumsår, vi nu bevæger os ind i, bør ikke være en anledning til at være bagudskuende eller selvforherligende. Landsforeningen er ikke et mål i sig selv, men vores berettigelse skal måles på, om vores indsats fortsat er til gavn for landets menighedsråd og for folkekirken.

Hvis ikke Landsforeningen var her, ville vi mangle muligheden for, at valgte repræsentanter for folkekirkens medlemmer samles for at drøfte fælles anliggender. Menighedsrådene ville mangle en effektiv rådgivning og vejledning. Der ville ikke være nogen til at varetage

menighedsrådenes interesser som selvstændige forvaltningsmyndigheder med egne opgaver og kompetencer i folkekirken. Der ville ikke være nogen til at varetage menighedsrådenes kollektive interesser som arbejdsgivere. Folkekirken ville mangle en bred kirkelig organisation, hvor vi kan mødes på tværs af kirkesyn, partipolitiske og kirkepolitiske holdninger. Der ville ikke være nogen lægmandsbevægelse for det myndige lægfolk, som bærer kirken lokalt. Og vi ville være nødt til at genopfinde et sted, hvor nye tanker og ideer opstår og udvikles, og hvorfra erfaringer deles til inspiration for det lokale kirkeliv i sognene.

Det er ikke resultater, der er kommet af sig selv, men er skabt af alle dem, der har arbejdet for folkekirkens ve og vel og for menighedsrådenes sag før os. Måtte vi sammen have modet og kreativiteten til at skabe fornyelse til gavn for folkekirkens opgave som hele folkets kirke, solidt forankrede i den tradition vi har fået overdraget ansvaret for at videreføre.

***Som aldrig så lang er nogen dag,
at aften jo er i vente,
så haver det lys og solbjærgs-lag,
som Gud udi kirken tændte:
men altid det dages dog på ny,
hvor hjerterne morgen vente.***

Søren Abildgaard

